

BHP

Bunning Heuristic Prototype Greek New Testament

John

Version 0

[el-x-koine]

Copyrights and Licensing

Bunning Heuristic Prototype Greek New Testament

Date: 2017-11-13

Version: 0

Published by: unfoldingWord

unfoldingWord® Hebrew Bible

Date: 2022-04-29

Version: 2.1.24

Published by: unfoldingWord

Tischendorf Greek New Testament 8th edition

Date: 2019-06-28

Version: 2.7

Published by: Door43

License

Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the [license](#).

You are free to:

- **Share** — copy and redistribute the material in any medium or format
- **Adapt** — remix, transform, and build upon the material

for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- **Attribution** — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://door43.org/>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- **ShareAlike** — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Table of Contents

John	4
Chapter 1	4
Chapter 2	5
Chapter 3	6
Chapter 4	6
Chapter 5	8
Chapter 6	9
Chapter 7	11
Chapter 8	12
Chapter 9	13
Chapter 10	14
Chapter 11	15
Chapter 12	17
Chapter 13	18
Chapter 14	19
Chapter 15	20
Chapter 16	20
Chapter 17	21
Chapter 18	22
Chapter 19	23
Chapter 20	24
Chapter 21	25
Contributors	27
Bunning Heuristic Prototype Greek New Testament Contributors	27
Tischendorf Greek New Testament 8th edition Contributors	27

Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. ⁴¹εὐρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, “εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν”, ὃ(ἐστὶν μεθερμηνευόμενον, “Χριστός”). ⁴²ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου; σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς”, ὃ(ἐρμηνεύεται, “Πέτρος”). ⁴³

τῆ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεθῆναι εἰς τὴν Γαλιλαίαν; καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ἀκολούθει μοι.” ⁴⁴ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. ⁴⁵εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, “ὄν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.” ⁴⁶καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, “ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;” λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος, “ἔρχου καὶ ἴδε.” ⁴⁷εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, “ἴδε, ἀληθῶς Ἰσραηλείτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.” ⁴⁸λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, “πόθεν με γινώσκεις;” ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.” ⁴⁹ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ, “Ραββεῖ, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ Βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.” ⁵⁰ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ὅτι εἶπόν σοι, ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη.” ⁵¹καὶ λέγει αὐτῷ, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῆτα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου.”

Chapter 2

1

καὶ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτη γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ²ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. ³καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, “οἶνον οὐκ ἔχουσιν.” ⁴καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦκε ἡ ὥρα μου.” ⁵λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, “ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.” ⁶ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθινα ὑδρία ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμενα, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. ⁷λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.” καὶ ἐγένισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. ⁸καὶ λέγει αὐτοῖς, “ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.” οἱ δὲ ἤνεγκαν. ⁹ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντιληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος ¹⁰καὶ λέγει αὐτῷ, “πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθεισιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω; σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.” ¹¹ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ¹²

μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. ¹³

καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. ¹⁴καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. ¹⁵καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας; καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρεψεν. ¹⁶καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, “ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν; μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.” ¹⁷ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, “ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.” ¹⁸ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ, “τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;” ¹⁹ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.” ²⁰εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;” ²¹ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ²²ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ Γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ²³

ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησε. ²⁴αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα. ²⁵καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου; αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Chapter 3

1

ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτοῦ, ἀρχῶν τῶν Ἰουδαίων; ²οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ραββεί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος; οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν, ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ’ αὐτοῦ.” ³ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” ⁴λέγει πρὸς αὐτὸν Νικόδημος, “πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι, γέρων ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;”

⁵ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁶τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστίν; καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμά ἐστιν. ⁷μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.” ⁸τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει, πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ’ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει; οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.”

⁹ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, “πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;” ¹⁰ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ¹¹ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν; καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. ¹²εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; ¹³καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς— ὁ Υἱὸς τοῦ Ἄνθρώπου. ¹⁴καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἄνθρώπου, ¹⁵ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁶

οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ. ¹⁸ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται. ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. ¹⁹αὕτη δέ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς; ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. ²⁰πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ; ²¹ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.” ²²

μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν; καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ’ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ²³ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. ²⁴οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. ²⁵

ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. ²⁶καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ, “Ραββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃν σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.” ²⁷ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, “οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν, οὐδὲ ἐν ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ²⁸αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ’, ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.” ²⁹ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν; ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ πεπλήρωται. ³⁰ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ³¹

ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ³²ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ; καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, οὐδεὶς λαμβάνει. ³³ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ³⁴ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ; οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. ³⁵ὁ Πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν Υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ³⁶ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ Υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.”

Chapter 4

1

ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης
²καὶ τοιγεῖ (Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), ³ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν
 Γαλιλαίαν. ⁴ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ⁵ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ,
 πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ τῷ Ἰωσήφ, τῷ υἱῷ αὐτοῦ; ⁶ἦν δὲ ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς
 κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ; ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ⁷

ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησάσα ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “δός μοι πεῖν”; ⁸οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ
 ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. ⁹λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἢ Σαμαρεῖτις, “πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν,
 παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης;” οὐ γὰρ συνχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. ¹⁰ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῇ, “εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ
 ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.” ¹¹λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, “κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ; πόθεν οὖν ἔχεις
 τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;” ¹²μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν, καὶ
 οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” ¹³ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, “πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου,
 διψήσει πάλιν; ¹⁴ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει, εἰς τὸν αἰῶνα; ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
 δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος, ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.” ¹⁵λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, “κύριε, δός
 μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.” ¹⁶

λέγει αὐτῇ, “ὑπάγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.” ¹⁷ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν αὐτῷ, “οὐκ ἔχω ἄνδρα.”
 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω;” ¹⁸πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστιν σου
 ἀνὴρ; τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.” ¹⁹λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, “κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.” ²⁰οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει
 τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.” ²¹λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, “πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις, προσκυνήσετε τῷ
 Πατρὶ. ²²ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν.
²³ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ
 ἀληθείᾳ; καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ, τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. ²⁴Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
 αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.” ²⁵λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, “οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος
 Χριστός;” ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα.” ²⁶λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.” ²⁷

καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει; οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, “τί ζητεῖς;” ἢ,
 “τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;” ²⁸ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις,
²⁹“δεῦτε, ἴδτε ἀνθρώπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα; μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;” ³⁰ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως,
 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. ³¹

ἐν τῷ μεταξύ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, “Ραββεῖ, φάγε.” ³²ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἦν
 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.” ³³ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, “μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;” ³⁴λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 “ἔμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. ³⁵οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
 ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἴδου, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς
 χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν ἤδη. ³⁶ὁ θερίζων μισθὸν, λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα
 ὁ σπειρῶν ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ³⁷ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπειρῶν, καὶ ἄλλος
 ὁ θερίζων. ³⁸ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε; ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον
 αὐτῶν εἰσεληλύθατε.” ³⁹

ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης,
 ὅτι “εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα.” ⁴⁰ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτόν μείναι παρ' αὐτοῖς, καὶ
 ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. ⁴¹καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν, διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; ⁴²τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι “οὐκέτι
 διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν; αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.” ⁴³

μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας, ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν; ⁴⁴αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ
 ἰδίᾳ πατρίδι, τιμὴν οὐκ ἔχει. ⁴⁵ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτόν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ὅσα
 ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ; καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. ⁴⁶

ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ. ⁴⁷οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῆ, καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν; ἡμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. ⁴⁸εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, “ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.” ⁴⁹λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικὸς, “κύριε, καταβῆθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.” ⁵⁰λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “πορεύου, ὁ υἱός σου ζῆ.” ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ⁵¹ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. ⁵²ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ’ αὐτῶν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ, ὅτι “ἔχθες ὥραν ἐβδόμην, ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.” ⁵³ἔγνω οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐκείνη τῆ ὥρᾳ ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ὁ υἱός σου ζῆ”; καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. ⁵⁴τοῦτο δὲ πάλιν δευτέρον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Chapter 5

1

μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ²ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῆ Προβατικῆ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ, Βηθζαθά, πέντε στοὰς ἔχουσα. ³ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. ⁴lemma="strong=" G00000 "x-morph=" Gr," ⁵ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ, τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. ⁶τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, “θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι?” ⁷ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, “κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν παραχθῆ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν; ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.” ⁸λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ἔγειρε, ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει.” ⁹καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιπάτει.

ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ¹⁰ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεταραμένῳ, “Σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν κράβαττον σου.” ¹¹ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.” ¹²ἠρώτησαν αὐτόν, “τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, ἄρον καὶ περιπάτει?” ¹³ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν, ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. ¹⁴μετὰ ταῦτα εὕρισκε αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ἴδε, ὑγιῆς γέγονας; μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.” ¹⁵ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. ¹⁶καὶ διὰ τοῦτο, ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν Σαββάτῳ. ¹⁷ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, “ὁ Πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι.” ¹⁸διὰ τοῦτο οὖν, μᾶλλον ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ Πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. ¹⁹

ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν Πατέρα ποιοῦντα; ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῆ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ²⁰ὁ γὰρ Πατήρ φιλεῖ τὸν Υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ; καὶ μείζονα τούτων δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ²¹ὡς περ γὰρ ὁ Πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ Υἱὸς, οὓς θέλει ζωοποιεῖ. ²²οὐδὲ γὰρ ὁ Πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ Υἱῷ, ²³ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν Υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν Πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα, τὸν πέμψαντα αὐτόν. ²⁴ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ²⁵

ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ²⁶ὡς περ γὰρ ὁ Πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ Υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν, ἔχει ἐν ἑαυτῷ; ²⁷καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι Υἱὸς Ἀνθρώπου ἐστίν. ²⁸μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ²⁹καὶ ἐκπορεύονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς; οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. ³⁰

οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν; καθὼς ἀκούω, κρίνω; καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³¹

ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ³² ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ³³ ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. ³⁴ ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ³⁵ ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων; ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ³⁶ ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου; τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ Πατήρ, ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ Πατήρ με ἀπέσταλκεν. ³⁷ καὶ ὁ πέμψας με Πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐώρακατε. ³⁸ καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὄν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ³⁹

ἐραυνᾶτε τὰς Γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ; ⁴⁰ καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. ⁴¹ δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, ⁴² ἀλλὰ ἐγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ⁴³ ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με; ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. ⁴⁴ πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ, οὐ ζητεῖτε; ⁴⁵ μή δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν Πατέρα. ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίζατε. ⁴⁶ εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί; περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ⁴⁷ εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;"

Chapter 6

1

μετὰ ταῦτα, ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ² ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ³ ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ⁴ ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ⁵ ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς Φίλιππον, "πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;" ⁶ τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν; αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. ⁷ ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, "διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ τι λάβῃ." ⁸ λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, ⁹ "ἔστιν παιδάριον ᾧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια, ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους;" ¹⁰ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, "ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν." ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες, τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. ¹¹ ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας, διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις; ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσον ἤθελον. ¹² ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, "συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται." ¹³ συνήγαγον οὖν καὶ ἐγένεσαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν. ¹⁴ οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον, ὅτι "οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον." ¹⁵

Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάξιν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. ¹⁶

ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ¹⁷ καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. ¹⁸ ἦ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγεῖρετο. ¹⁹ ἑλληκότες οὖν ὡς σταδίου εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ²⁰ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, "ἐγὼ εἰμι; μὴ φοβεῖσθε." ²¹ ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον. ²²

τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοῖάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον; ²³ ἀλλὰ ἦλθεν

πλοῖα ἐκ Τιβεριάδος, ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου. ²⁴ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. ²⁵

καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, “Ραββεῖ, πότε ὤδε γέγονας?” ²⁶ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ’ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ²⁷ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει; τοῦτον γὰρ ὁ Πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.” ²⁸εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, “τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ?” ²⁹ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.” ³⁰εἶπον οὖν αὐτῷ, “τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν σοι? τί ἐργάζη?” ³¹οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.” ³²εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ’ ὁ Πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ³³ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ.” ³⁴εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, “κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.” ³⁵

εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς; ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ, οὐ μὴ πεινάσῃ; καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ³⁶ἀλλ’ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. ³⁷πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ Πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἔξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ³⁸ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³⁹τοῦτο δὲ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁰τοῦτο γὰρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν Υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχη ζωὴν αἰώνιον; καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” ⁴¹

ἐγγύζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, “ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.” ⁴²καὶ ἔλεγον, “οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα? πῶς νῦν λέγει, ὅτι ἐκ’ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα?” ⁴³ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “μὴ γογγύζετε μετ’ ἀλλήλων. ⁴⁴οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ Πατὴρ, ὁ πέμψας με, ἐλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁵ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς ἐμέ. ⁴⁶οὐχ ὅτι τὸν Πατέρα ἐώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ; οὗτος ἐώρακεν τὸν Πατέρα. ⁴⁷ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ⁴⁸ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ⁴⁹οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ⁵⁰οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγη, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ⁵¹ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς; ἐὰν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα; καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἢ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.” ⁵²

ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, “πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν?” ⁵³εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ⁵⁴ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁵⁵ἢ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶ βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶ πόσις. ⁵⁶ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. ⁵⁷καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν Πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν Πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσει δι’ ἐμέ. ⁵⁸οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον; ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα.” ⁵⁹ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καφαρναοῦμ. ⁶⁰

πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, “σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος; τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν?” ⁶¹εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, “τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει? ⁶²ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου, ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον? ⁶³τὸ Πνεῦμα ἐστὶν τὸ ζωοποιοῦν; ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνευμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστὶν. ⁶⁴ἀλλ’ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἱ οὐ πιστεύουσιν.” ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. ⁶⁵καὶ ἔλεγεν, “διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ Πατρὸς.” ⁶⁶

ἐκ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. ⁶⁷εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, “μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν?” ⁶⁸ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ρήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις; ⁶⁹καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.” ⁷⁰ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;” ⁷¹ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου; οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.

Chapter 7

1

καὶ μετὰ ταῦτα, περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ; οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ²ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. ³εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, “μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν σοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς, ⁴οὐδεὶς γὰρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι.” εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. ⁵οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ⁶λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕτω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. ⁷οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ⁸ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν; ἐγὼ οὕτω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὕτω πεπλήρωται.” ⁹ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ¹⁰

ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς, ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. ¹¹οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτόν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, “ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;” ¹²καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολλὸς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι “ἀγαθὸς ἐστίν;”, ἄλλοι δὲ ἔλεγον, “οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.” ¹³οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. ¹⁴

ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. ¹⁵ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, “πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν, μὴ μεμαθηκώς;” ¹⁶ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. ¹⁷ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ λαλῶ. ¹⁸ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ; ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστίν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ¹⁹

οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;” ²⁰ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, “δαμόνιον ἔχεις; τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;” ²¹ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “ἔν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. ²²διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν οὐχ(ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ ἐν Σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. ²³εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν Σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὄλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν Σαββάτῳ; ²⁴μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε.” ²⁵

ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν, “οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;” ²⁶καὶ ἶδε, παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν; μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;” ²⁷ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.” ²⁸ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων Ἰησοῦς, καὶ λέγων, “κἀμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν εἰμὶ; καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. ²⁹ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν.” ³⁰ἐζήτουν οὖν αὐτόν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὕτω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ³¹ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, “ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;” ³²

ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. ³³εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ³⁴ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε; καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς, οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.” ³⁵εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, “ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων

μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας? ³⁶τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπε, ζητήσατέ με, καὶ οὐχ εὐρήσατέ; καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;" ³⁷

ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς Ἰσθήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων, "ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. ³⁸ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ βρέυσουσιν ὕδατος ζῶντος." ³⁹τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν, οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν; οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. ⁴⁰

ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν, ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων, ἔλεγον, "οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης"; ⁴¹ἄλλοι ἔλεγον, "οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός." οἱ δὲ ἔλεγον, "μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται? ⁴²οὐχ ἡ Γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ἔρχεται ὁ Χριστός?" ⁴³σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. ⁴⁴τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. ⁴⁵

ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, "διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;" ⁴⁶ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, "οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος." ⁴⁷ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, "μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε? ⁴⁸μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων? ⁴⁹ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπάρατοί εἰσιν." ⁵⁰λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, ⁵¹"μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ, καὶ γινῶ τί ποιεῖ?" ⁵²ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, "μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ? ἐραύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται." ⁵³ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr,"

Chapter 8

¹ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ² |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ³ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁴ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁵ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁶ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁷ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁸ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ⁹ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ¹⁰ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ¹¹ |lemma=" "strong=" G00000 "x-morph=" Gr, " ¹²

πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων, "ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου; ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς." ¹³εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, "σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς; ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής." ¹⁴ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. ¹⁵ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε; ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. ¹⁶καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστὶν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με Πατήρ. ¹⁷καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστὶν. ¹⁸ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με Πατήρ." ¹⁹ἔλεγον οὖν αὐτῷ, "ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου?" ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, "οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν Πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν Πατέρα μου ἂν ᾔδειτε." ²⁰ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ; καὶ οὐδεὶς ἐπίσεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ²¹

εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς, "ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσατέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε; ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν." ²²ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, "μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς, οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;" ²³καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, "ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί; ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. ²⁴εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν; ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν." ²⁵ἔλεγον οὖν αὐτῷ, "σὺ τίς εἶ;" εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν? ²⁶πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν; ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστὶν, κἀγὼ ἂ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον." ²⁷οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν Πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. ²⁸εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "ὅταν ὑψώσητε τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ Πατήρ, ταῦτα λαλῶ. ²⁹καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστὶν, οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἄρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε." ³⁰ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ³¹

ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, “ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἔστε. ³²καὶ γνῶσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.” ³³ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν, “σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε; πῶς σὺ λέγεις, ὅτι ἐλεύθεροί γενήσεσθε;” ³⁴

ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας. ³⁵ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ Υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ³⁶ἐὰν οὖν ὁ Υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. ³⁷οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ³⁸ἂ ἐγὼ ἐώρακα παρὰ τῷ Πατρὶ, λαλῶ; καὶ ὑμεῖς οὖν ἂ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς, ποιεῖτε.” ³⁹

ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, “ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστίν.” λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε; ⁴⁰ἄν δε ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ; τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ⁴¹ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.” εἶπαν οὖν αὐτῷ, “ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεννηήμεθα; ἓνα Πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.” ⁴²εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “εἰ ὁ Θεὸς Πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἄν ἐμέ, ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦκω; οὐδὲ γὰρ ἀπ’ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ’ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. ⁴³διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ⁴⁴ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ’ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστίν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ⁴⁵ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι! ⁴⁶τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; ⁴⁷ὃ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει; διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.” ⁴⁸

ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ, “οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;” ⁴⁹ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν Πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. ⁵⁰ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου; ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ⁵¹ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ἐὰν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.” ⁵²εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵³μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον! τίνα σεαυτὸν ποιεῖς;” ⁵⁴ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν; ἔστιν ὁ Πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ἡμῶν ἐστίν;” ⁵⁵καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν; κἂν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοῖος ὑμῖν ψεύστης. ἀλλὰ οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ⁵⁶Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη.” ⁵⁷εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, “πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἐώρακας;” ⁵⁸εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί.” ⁵⁹ἦραν οὖν λίθους, ἵνα βάλωσιν ἐπ’ αὐτόν; Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

Chapter 9

1

καὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. ²καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, “Ραββεὶ, τίς ἤμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;” ³ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “οὔτε οὗτος ἤμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ’ ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ⁴ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρας ἐστίν; ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ⁵ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.” ⁶ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχριsen αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς. ⁷καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ὑπάγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ” (ἰερμηνεύεται, “ἀπεσταλμένος”). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. ⁸οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον, ὅτι προσαιτῆς ἦν ἔλεγον, “οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;” ⁹ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι “οὗτός ἐστιν”, ἄλλοι ἔλεγον, “οὐχί, ἀλλὰ ὁμοῖος αὐτῷ ἐστίν.” ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι “ἐγὼ εἰμί.” ¹⁰ἔλεγον οὖν αὐτῷ, “πῶς ἠνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;” ¹¹ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, “ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν, καὶ ἐπέχριsen μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν μοι, ὅτι ὑπάγε εἰς τὸν Σιλωάμ καὶ νίψαι.” ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.” ¹²καὶ εἶπαν αὐτῷ, “ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;” λέγει, “οὐκ οἶδα.” ¹³

ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. ¹⁴ ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἧ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ¹⁵ πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.” ¹⁶ ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, “οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ Σάββατον οὐ τηρεῖ.” ἄλλοι ἔλεγον, “πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν;” καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ¹⁷ λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν, “τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέωξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς;” ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι “προφήτης ἐστίν.” ¹⁸

οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. ¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, “οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι;” ²⁰ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν, “οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. ²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν; αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.” ²² ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους; ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. ²³ διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν, ὅτι “ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.” ²⁴

ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ, “δὸς δόξαν τῷ Θεῷ; ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς ἐστίν.” ²⁵ ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, “εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα. ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν, ἄρτι βλέπω.” ²⁶ εἶπον οὖν αὐτῷ, “τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς;” ²⁷ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “εἶπον ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;” ²⁸ καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, καὶ εἶπαν, “σὺ μαθητὴς εἶ ἐκεῖνου; ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί. ²⁹ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός; τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.” ³⁰ ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἠνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. ³¹ οἶδαμεν ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ’ ἐάν τις θεοσεβῆς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ³² ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἠνέωξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. ³³ εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.” ³⁴ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, “ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;” καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. ³⁵

ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν, “σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου;” ³⁶ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, “καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεῦσω εἰς αὐτόν;” ³⁷ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν.” ³⁸ ὁ δὲ ἔφη, “πιστεῦω, Κύριε;” καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. ³⁹ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, “εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες, βλέπωσιν; καὶ οἱ βλέποντες, τυφλοὶ γένωνται.” ⁴⁰ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ, “μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;” ⁴¹ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, “εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἀμαρτίαν; νῦν δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν”, ἡ ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

Chapter 10

1

ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστίν καὶ ληστής. ² ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστίν τῶν προβάτων. ³ τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ’ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. ⁴ ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται; καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ⁵ ἀλλοτρίω δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ’ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.” ⁶ ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν, ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. ⁷

εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν ὁ Ἰησοῦς, “ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. ⁸ πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ’ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ⁹ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα; δι’ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. ¹⁰ ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ. ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ¹¹

ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων; ¹²ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει, ¹³ὅτι μισθωτὸς ἔστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ¹⁴ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός; καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ. ¹⁵καθὼς γινώσκει με ὁ Πατὴρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν Πατέρα; καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. ¹⁶καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης; κάκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν. ¹⁷διὰ τοῦτο, με ὁ Πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. ¹⁸οὐδεὶς ἦρεν αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πατρὸς μου.” ¹⁹

σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, διὰ τοὺς λόγους τούτους. ²⁰ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, “δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται; τί αὐτοῦ ἀκούετε?” ²¹ἄλλοι ἔλεγον, “ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξει;” ²²

ἐγένετο τότε τὰ ἐνκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις. χειμῶν ἦν, ²³καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ²⁴ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, “ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ.” ²⁵ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ²⁶ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστέ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. ²⁷τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γὰρ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι; ²⁸καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ²⁹ὁ Πατὴρ μου ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μεῖζων ἔστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Πατρὸς. ³⁰ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἐσμεν.” ³¹

ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ³²ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ Πατρὸς; διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον, ἐμὲ λιθάσετε;” ³³ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.” ³⁴ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπα, “θεοὶ ἐστέ;” ³⁵εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς”, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο καὶ (οὐ δύναται λυθῆναι ἡ Γραφή), ³⁶ὃν ὁ Πατὴρ ἡγάσεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶμι; ³⁷εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ Πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι; ³⁸εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ Πατὴρ, καὶ γὰρ ἐν τῷ Πατρὶ.” ³⁹ἐζήτησαν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι, καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. ⁴⁰

καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. ⁴¹καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, ὅτι “Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν; πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.” ⁴²καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν ἐκεῖ.

Chapter 11

1

ἦν δὲ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας, καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ²ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλειψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ³ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι, “Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.” ⁴ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.” ⁵ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον. ⁶ὥς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. ⁷ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, “ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.” ⁸λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, “Ραββεί, νῦν ἐζήτησαν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;” ⁹ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐὰν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει; ¹⁰ἐὰν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.” ¹¹ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, “Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται; ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.” ¹²εἶπον οὖν οἱ

μαθηταὶ αὐτῷ, “Κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθήσεται.” ¹³εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. ¹⁴τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανεν. ¹⁵καὶ χαίρω δι’ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ; ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. ¹⁶εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς, “ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’ αὐτοῦ.” ¹⁷

ἐλθὼν οὖν, ὁ Ἰησοῦς εὔρεν αὐτόν, τέσσαρας ἡδὴ ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ¹⁸ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. ¹⁹πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθῆσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ²⁰ἡ οὖν Μάρθα ὡς, ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ; Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθέζετο. ²¹εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, “Κύριε, εἰ ἦς ᾧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. ²²ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοὶ ὁ Θεός.” ²³λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.” ²⁴λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα, “οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” ²⁵εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή; ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται; ²⁶καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;” ²⁷λέγει αὐτῷ, “ναί, Κύριε; ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.” ²⁸

καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ, τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα, “ὁ διδάσκαλος πάρεστιν, καὶ φωνεῖ σε.” ²⁹ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχὺ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν. ³⁰οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. ³¹οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ’ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι, ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ³²ἡ οὖν Μαριάμ, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ᾧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. ³³Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν. ³⁴καὶ εἶπεν, “ποῦ τεθεῖκατε αὐτόν;” λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.” ³⁵ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ³⁶ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν!” ³⁷τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, “οὐκ ἐδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;” ³⁸

Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ’ αὐτῷ. ³⁹λέγει ὁ Ἰησοῦς, “ἄρατε τὸν λίθον.” λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα, “Κύριε, ἥδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν.” ⁴⁰λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “οὐκ εἶπὸν σοὶ, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;” ⁴¹ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπεν, “Πάτερ, εὐχαριστῶ σοὶ ὅτι ἤκουσάς μου. ⁴²ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις, ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα, εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.” ⁴³καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν, “Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.” ⁴⁴ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “λύσατε αὐτόν καὶ ἄφετε αὐτόν ὑπάγειν.” ⁴⁵

πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν; ⁴⁶τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς. ⁴⁷συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι Συνέδριον, καὶ ἔλεγον, “τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; ⁴⁸ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.” ⁴⁹εἶς δὲ τις ἐξ αὐτῶν, Καϊάφας ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, “ὕμεις οὐκ οἴδατε οὐδέν! ⁵⁰οὐδὲ λογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.” ⁵¹τοῦτο δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ἐπροφήτευσεν ὅτι ἐμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους; ⁵²καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ⁵³ἀπ’ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας, ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. ⁵⁴

ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραιμ λεγομένην πόλιν, κάκεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν. ⁵⁵

ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ⁵⁶ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ’ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες, “τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ

μη ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;” ⁵⁷δεδώκεισαν δὲ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς, ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστίν, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Chapter 12

1

ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. ²ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ³ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ; ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. ⁴λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, ⁵“διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;” ⁶εἶπεν δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ’ ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. ⁷εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου, τηρήσῃ αὐτό; ⁸τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ’ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.” ⁹

ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστίν; καὶ ἦλθον, οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ¹⁰ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἄρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ¹¹ὅτι πολλοὶ δι’ αὐτὸν ὑπήγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. ¹²

τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ¹³ἔλαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον, “ὡσαννά! εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου”, καὶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ!” ¹⁴εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτό, καθὼς ἐστίν γεγραμμένον, ¹⁵“μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών; ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.” ¹⁶ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ’ ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ¹⁷ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ’ αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ¹⁸διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἠκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. ¹⁹οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς, “θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.” ²⁰

ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ; ²¹οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθαθαῖδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, “κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.” ²²ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ²³ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων, “ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου. ²⁴ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ἐάν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει; ἐάν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ²⁵ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολλύει αὐτήν; καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. ²⁶ἐάν ἐμοὶ τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω; καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ Πατήρ. ²⁷

νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω, Πάτερ’, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο, ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. ²⁸Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.” ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ: “καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.” ²⁹ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον, “ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.” ³⁰ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “οὐ δι’ ἐμὲ, ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς. ³¹νῦν κρίσις ἐστίν τοῦ κόσμου τούτου; νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. ³²κἀγὼ ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν.” ³³τοῦτο δὲ ἔλεγεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ³⁴ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος, “ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου; τίς ἐστίν οὗτος ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου;” ³⁵εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἔτι μικρὸν χρόνον, τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ; καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ³⁶ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.”

ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν, ἐκρύβη ἀπ’ αὐτῶν. ³⁷τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ³⁸ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν, “Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ

ἀκοῆ ἡμῶν? καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;" ³⁹διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἰησοῦς, ⁴⁰"τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νοήσωσιν τῆ καρδίᾳ, καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσονται αὐτούς." ⁴¹ταῦτα εἶπεν Ἰησοῦς, ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. ⁴²ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυναγάγωγι γένωνται; ⁴³ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. ⁴⁴

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν, "ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με; ⁴⁵καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ⁴⁶ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. ⁴⁷καὶ ἐὰν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν, οὐ γὰρ ἦλθον, ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ⁴⁸ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν; ὁ λόγος δὲν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁹ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με Πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν— τί εἶπω, καὶ τί λαλήσω. ⁵⁰καὶ οἶδα, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ Πατήρ, οὕτως λαλῶ."

Chapter 13

1

πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν Πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. ²καὶ δεῖπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκὸς εἰς τὴν καρδίαν, ἵνα παραδοῖ αὐτόν Ἰούδας, Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ³εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ Πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ⁴ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν; ⁵εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ὃ ἦν διεζωσμένος. ⁶ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον; λέγει αὐτῷ, "Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;" ⁷ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, "ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ, οὐκ οἶδας ἄρτι, γνῶσις δὲ μετὰ ταῦτα." ⁸λέγει αὐτῷ Πέτρος, "οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα." ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, "ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ." ⁹λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, "Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν." ¹⁰λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν, εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος; καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες." ¹¹ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν; διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι "οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε." ¹²

ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀνέπεσεν, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, "γινώσκετε τί πεποιήκα ὑμῖν; ¹³ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ Διδάσκαλος" καὶ, ὁ Κύριος", καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. ¹⁴εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ Διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ¹⁵ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ¹⁶ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. ¹⁷εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. ¹⁸οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω. ἐγὼ οἶδα τίνος ἐξελεξάμην, ἀλλ' ἵνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ, ὃ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρην ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ." ¹⁹ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ²⁰ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει; ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με." ²¹

ταῦτα εἰπὼν, ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν, "ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με." ²²ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. ²³ἦν δὲ ἀνακειμένος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. ²⁴νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος, πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. ²⁵ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, "Κύριε, τίς ἐστίν;" ²⁶ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, "ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ, βάψας τὸ ψωμίον, ἐπιδώσω καὶ δώσω αὐτῷ." βάψας οὖν τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτη. ²⁷καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "ὁ ποιεῖς, ποιήσον τάχειον." ²⁸τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων, πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ; ²⁹τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ

γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν”; ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. ³⁰λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον, ἐκεῖνος ἐξήλθεν εὐθύς; ἦν δὲ νύξ. ³¹

ὅτε οὖν ἐξήλθεν, λέγει Ἰησοῦς, “νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. ³²καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν. ³³τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ’ ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ³⁴ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους; καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ³⁵ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.” ³⁶

λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, ποῦ ὑπάγεις;” ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, “ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον.” ³⁷λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, “Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.” ³⁸ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, “τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ, ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

Chapter 14

1

μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά; πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ²ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρὸς μου, μοναὶ πολλαὶ εἰσιν; εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν, ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν; ³καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. ⁴καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε τὴν ὁδόν.” ⁵λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, “Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις; πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναί;” ⁶λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα, εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ. ⁷εἰ ἐγνώκατε με, καὶ τὸν Πατέρα μου γνώσεσθε, καὶ ἀπ’ ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν.” ⁸

λέγει αὐτῷ Φίλιππος, “Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.” ⁹λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “τοσοῦτον χρόνον μεθ’ ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἐωρακὼς ἐμὲ, ἐώρακεν τὸν Πατέρα; πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα;” ¹⁰οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ’ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ; ὁ δὲ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων, ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ¹¹πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί; εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. ¹²ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κάκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα πορεύομαι. ¹³καὶ ὁ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ. ¹⁴ἐὰν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. ¹⁵

ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. ¹⁶κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ’ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ᾗ ¹⁷τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει. ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ’ ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. ¹⁸

οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς; ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ¹⁹ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με; ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ²⁰ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. ²¹ὃ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με; ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου; κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν.” ²²λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, “Κύριε, τί γέγονεν, ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;” ²³ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ἐὰν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ’ αὐτῷ ποιησόμεθα. ²⁴ὃ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ; καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρὸς. ²⁵

ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ’ ὑμῖν μένων; ²⁶ὃ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. ²⁷εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν; εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν; οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω. ²⁸ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω’ καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα, ὅτι ὁ Πατὴρ μείζων μου ἐστίν. ²⁹καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε. ³⁰οὐκέτι

πολλά λαλήσω μεθ' ὑμῶν; ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, ³¹ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν Πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατο μοι ὁ Πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Chapter 15

1

ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστίν. ²πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό; καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. ³ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. ⁴μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένη ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ⁵ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος; ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν; ὅτι χωρὶς ἐμοῦ, οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ⁶ἐὰν μὴ τις μένη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. ⁷ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσασθε καὶ γενήσεται ὑμῖν. ⁸ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ Πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί. ⁹καθὼς ἠγάπησέν με ὁ Πατήρ, κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα; μένατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ¹⁰ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ Πατρὸς τὰς ἐντολάς τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹¹ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. ¹²

αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. ¹³μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ¹⁴ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. ¹⁵οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. ¹⁶οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς; καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη; ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. ¹⁷ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ¹⁸

εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. ¹⁹εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει; ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ²⁰μνημονεῦτε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν; εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ²¹ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. ²²εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχουσαν; νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν. ²³ὃ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ. ²⁴εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχουσαν; νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν, καὶ ἐμὲ καὶ τὸν Πατέρα μου. ²⁵ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. ²⁶

ὅταν ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. ²⁷καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

Chapter 16

1

ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ²ἀποσυναγωγὸς ποιήσουσιν ὑμᾶς; ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. ³καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ⁴ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.

ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. ⁵νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπάγεις? ⁶ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ⁷ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς; ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. ⁸καὶ ἐλθὼν, ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας, καὶ περὶ

δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως; ⁹περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ; ¹⁰περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με; ¹¹περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. ¹²

ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ¹³ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάση; οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει, λαλήσει; καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁴ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁵πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ, ἐμὰ ἐστίν; διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁶

μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με; καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με." ¹⁷εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, "τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν' καὶ οὐ θεωρεῖτέ με; καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα?" ¹⁸ἔλεγον οὖν, "τί ἐστὶν τοῦτο, τὸ μικρὸν"? οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ." ¹⁹ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρὸν' καὶ οὐ θεωρεῖτέ με; καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με?" ²⁰ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται; ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ²¹ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς; ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. ²²καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε; πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν, οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. ²³καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν Πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. ²⁴ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου. αἰτεῖτε καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. ²⁵

ταῦτα ἐν παροιμαῖς λελάληκα ὑμῖν; ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμαῖς λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ Πατρὸς ἀπαγγελώ ὑμῖν. ²⁶ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα περὶ ὑμῶν; ²⁷αὐτὸς γὰρ ὁ Πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. ²⁸ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον; πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα." ²⁹

λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, "ἴδε, νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. ³⁰νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρειᾶν ἔχεις, ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες." ³¹ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς, "ἄρτι πιστεύετε? ³²ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καμὲ μόνον ἀφήτε; καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ Πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ³³ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον."

Chapter 17

1

ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν, "Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα; δόξασόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα ὁ Υἱὸς δοξάσῃ σέ. ²καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. ³αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσι σέ, τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας, Ἰησοῦν Χριστόν. ⁴ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. ⁵καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ἣν εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον, εἶναι παρὰ σοί. ⁶

ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, καμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν. ⁷νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ εἰσιν; ⁸ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον; καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ⁹ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ; οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν. ¹⁰καὶ τὰ ἐμὰ πάντα, σὰ ἐστίν; καὶ τὰ σὰ, ἐμὰ; καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. ¹¹καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κάγω πρὸς σέ ἔρχομαι. Πάτερ Ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. ¹²ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὃ δέδωκάς μοι; καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ Γραφή πληρωθῇ. ¹³νῦν δὲ πρὸς σέ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν, πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. ¹⁴ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος

ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁵οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ¹⁶ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁷ἀγίασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ; ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. ¹⁸καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον; ¹⁹καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. ²⁰

οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ²¹ἵνα πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ²²κἀγὼ τὴν, δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν; ²³ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμέ ἠγάπησας. ²⁴Πάτερ, ὃ δέδωκάς μοι θέλω, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. ²⁵

Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ²⁶καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς."

Chapter 18

1

ταῦτα εἰπὼν, Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρῶν, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ³ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν, καὶ λαμπάδων, καὶ ὄπλων. ⁴Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, "τίνα ζητεῖτε;" ⁵ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς, "ἐγὼ εἰμι." Ἰσθήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. ⁶ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, "ἐγὼ εἰμι", ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. ⁷πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς, "τίνα ζητεῖτε;" οἱ δὲ εἶπον, "Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον." ⁸ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, "εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμέ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν"; ⁹ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι "οὐς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα." ¹⁰Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτόριον τὸ δεξιόν; ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. ¹¹εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, "βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην; τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ Πατήρ, οὐ μὴ πίνω αὐτό;" ¹²

ἢ οὖν σπεῖρα, καὶ ὁ χιλιάρχος, καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων, συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν. ¹³καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον, ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ¹⁴ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ¹⁵

ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. ¹⁶ὁ δὲ Πέτρος Ἰσθήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. ¹⁷λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, "μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;" λέγει ἐκεῖνος, "οὐκ εἰμί." ¹⁸Ἰσθήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακίαν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο; ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. ¹⁹

ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ²⁰ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, "ἐγὼ παρησίγα λέλάληκα τῷ κόσμῳ; ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. ²¹τί με ἐρωτᾶς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκόοντας τί ἐλάλησα αὐτοῖς; ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ." ²²ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπὼν, "οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;" ²³ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, "εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ; εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;" ²⁴ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας, δεδεμένον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα. ²⁵

ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ, “μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;” ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, “οὐκ εἰμί.” ²⁶λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὐ παρέκοψεν Πέτρος τὸ ὄπιον, “οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐτοῦ;” ²⁷πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ²⁸

ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον; ἦν δὲ πρῶτῃ καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλὰ φάγωσιν τὸ Πάσχα. ²⁹ἐξηλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν, “τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” ³⁰ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ, “εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.” ³¹εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος, “λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν, κρίνατε αὐτόν.” εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα;” ³²ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. ³³

εἰσήλθον οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πειλᾶτος, καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ, “σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;” ³⁴ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ;” ³⁵ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος, “μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποίησας;” ³⁶ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου; εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις. νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.” ³⁷εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, “οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;” ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, “σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ.” πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. ³⁸λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, “τί ἐστὶν ἀλήθεια;”

καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξηλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, “ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. ³⁹ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ Πάσχα; βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” ⁴⁰ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες, “μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν!” ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Chapter 19

1

τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. ²καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἰμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν; ³καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον, “χαῖρε, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων!” καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. ⁴ἐξηλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πειλᾶτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, “ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν ἐν αὐτῷ |lemma=" "strong=" G37560 "x-morph=" Gr,D,,,,,,," εὐρίσκω.” ⁵ἐξηλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἰμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, “ἴδου, ὁ ἄνθρωπος!” ⁶ὅτε οὖν εἶδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, “σταύρωσον! σταύρωσον!” λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος, “λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε; ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.” ⁷ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι Υἱὸν Θεοῦ ἐαυτὸν ἐποίησεν.” ⁸

ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. ⁹καὶ εἰσήλθον εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, “πόθεν εἶ σύ;” ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. ¹⁰λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος, “ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε;” ¹¹ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, “οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ’ ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν. διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.” ¹²ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτηε ἀπολύσαι αὐτόν; οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες, “ἔὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα ἐαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.” ¹³

ὁ οὖν Πειλᾶτος, ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ, Γαββαθᾶ. ¹⁴ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, “ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν!” ¹⁵οἱ δὲ ἐκραύγασαν, “ἄρον! ἄρον! σταύρωσον αὐτόν!” λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος, “τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;” ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, “οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα.” ¹⁶τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.

παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν; ἀπήγαγον ¹⁷καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν, ἐξήλθεν εἰς τὸν λεγόμενον, “Κρανίου Τόπον”, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ, Γολγοθᾶ; ¹⁸ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ’ αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ¹⁹ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον, “Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.” ²⁰τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς; καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ῥωμαϊστὶ, Ἑλληνιστὶ. ²¹ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, “μὴ γράφει, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων”, ἀλλ’ ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.” ²²ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος, “ὄ γέγραφα, γέγραφα.” ²³οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι’ ὄλου. ²⁴εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, “μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται”; ἵνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ ἢ λέγουσα, “διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κληῖρον.” οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν; ²⁵ἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαгдаληνὴ. ²⁶Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί, “γύναι, ἰδοὺ, ὁ υἱός σου.” ²⁷εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, “ἴδε, ἡ μήτηρ σου.” καὶ ἀπ’ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. ²⁸

μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἤδη πάντα τετέλεστοι, ἵνα τελειωθῇ ἡ Γραφὴ, λέγει, “διψῶ.” ²⁹σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν; σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσώσωπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ³⁰ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος Ἰησοῦς, εἶπεν, “τετέλεστοι!” καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. ³¹

οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ Σαββάτῳ ἦν(γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ Σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον, ἵνα κατεαῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ³²ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ; ³³ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. ³⁴ἀλλ’ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξήλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. ³⁵καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. ³⁶ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ, “ὅσοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.” ³⁷καὶ πάλιν ἑτέρα Γραφὴ λέγει, “ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.” ³⁸

μετὰ δὲ ταῦτα, ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ; καὶ ἐπέτρεψε τὸν Πειλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ³⁹ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης, ὡς λίτρας ἑκατόν. ⁴⁰ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ⁴¹ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν θετειμένος. ⁴²ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Chapter 20

1

τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, Μαρία ἡ Μαгдаληνὴ ἔρχεται πρώτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. ²τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, “ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” ³ἐξήλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ⁴ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχειον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. ⁵καὶ παρακύψας, βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ⁶ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, ⁷καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. ⁸τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν; ⁹οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν Γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ¹⁰ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοῦς οἱ μαθηταί. ¹¹

Μαρία δὲ ἴσθηκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἕξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, ¹²καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ¹³καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, “γύναι, τί κλαίεις;” λέγει αὐτοῖς, “ὅτι ἤραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” ¹⁴ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. ¹⁵λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, “γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;” ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ, “κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.” ¹⁶λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, “Μαριάμ!” στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί, “Ραββουνεὶ” ὃ(λέγεται, “Διδάσκαλε”). ¹⁷λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, “μή μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα; πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπέ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου, καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν.” ¹⁸ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι “ἑώρακα τὸν Κύριον”, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. ¹⁹

οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, “εἰρήνη ὑμῖν.” ²⁰καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ, ἰδόντες τὸν Κύριον. ²¹εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν, “εἰρήνη ὑμῖν; καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.” ²²καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς, “λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ²³ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς; ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.” ²⁴

Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ’ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. ²⁵ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, “ἑώρακαμεν τὸν Κύριον.” ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.” ²⁶

καὶ μεθ’ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ’ αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, “εἰρήνη ὑμῖν.” ²⁷εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, “φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου; καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου; καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.” ²⁸ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!” ²⁹λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.” ³⁰

πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ; ³¹ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες, ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Chapter 21

1

μετὰ ταῦτα, ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος; ἐφάνέρωσεν δὲ οὕτως: ²ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. ³λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, “ὑπάγω ἀλιεύειν.” λέγουσιν αὐτῷ, “ἔρχομεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.” ἐξήλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. ⁴

πρωῖας δὲ ἦδη γενομένης, ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν; οὐ μόντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. ⁵λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε;” ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, “οὐ.” ⁶ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε.” ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. ⁷λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, “ὁ Κύριός ἐστιν.” Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. ⁸οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ⁹

ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. ¹⁰λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπίασατε νῦν.” ¹¹ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν; καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. ¹²λέγει αὐτοῖς

ὁ Ἰησοῦς, “δεῦτε, ἀριστήσατε.” οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, “σὺ τίς εἶ?” εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ¹³ἔρχεται Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. ¹⁴τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. ¹⁵

ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, “Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων?” λέγει αὐτῷ, “ναί, Κύριε; σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.” λέγει αὐτῷ, “βόσκει τὰ ἀρνία μου.” ¹⁶λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, “Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με?” λέγει αὐτῷ, “ναί, Κύριε; σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.” λέγει αὐτῷ, “ποιμᾶναι τὰ πρόβατά μου.” ¹⁷λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, “Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με?” ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, “φιλεῖς με?” καὶ λέγει αὐτῷ, “Κύριε, πάντα σὺ οἶδας; σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.” λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “βόσκει τὰ προβάτια μου.” ¹⁸ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες; ὅταν δὲ γηράσης, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσει σε, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. ¹⁹τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ, “ἀκολουθεῖ μοι.” ²⁰

ἐπιστραφεὶς, ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν, “Κύριε, τίς ἐστίν, ὁ παραδιδούς σε?” ²¹τοῦτον οὖν ἰδὼν, ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, “Κύριε, οὗτος δὲ τί?” ²²λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολουθεῖ!” ²³ἐξηλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ’, “ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ?” ²⁴

οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. ²⁵ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ’ ἓν, οὐδ’ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

Contributors

Bunning Heuristic Prototype Greek New Testament Contributors

Alan Bunning

Tischendorf Greek New Testament 8th edition Contributors

eBible.org

Clint Yale

Dr. Maurice A. Robinson

Ulrik Sandborg-Petersen

Door43 World Missions Community